

วารสาร ปีที่ 45 ฉบับที่ 4 ธันวาคม 2559
นิติศาสตร์

Vol. 45 No. 4 December 2016

วารสารนิติศาสตร์

ปีที่ 45 ฉบับที่ 4 ธันวาคม 2559

กองบรรณาธิการกลั่นกรองบทความ

คณบดีคณะนิติศาสตร์

นายกสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ฐน นคร

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ประชุม โฉมฉาย

ศาสตราจารย์ ดร. อรุณ ภาณุพงศ์

ศาสตราจารย์ ดร. เสาวนีย์ อัสวโรจน์

อาจารย์ มานพ นาคทัต

คณบดีนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

คณบดีนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการประจำ

คณบดีนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการประจำ

คณบดีนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กรรมการปฏิรูปกฎหมาย

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการประจำ

คณบดีนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อานนท์ มาเฝ้า

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กัมพูสิริ

คณบดีสำนักวิชานิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

อาจารย์ ฐิติรัตน์ ทิพย์สัมฤทธิ์กุล

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ ภัทรพงษ์ แสงไกร

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ สุรศักดิ์ บุญญานุภักดิ์

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้จัดการ

นางสาวรุ่งทิพย์ สร้อยทอง

กองจัดการ

นางสิริกานต์ รัชชากร

นางสาวมนต์ผกา แก้วแย้ม

นักศึกษา

นายจักรกฤษณ์ มุสิกสาร

นายธนาวัฒน์ เปลี่ยนขำ

นางสาวชญญา แว่วบัว

นายณัฏฐาติ อุไรรงค์

นายณัฐวิธ ไวมะลิ้องอรเอก

นายสาวสุใจ ปานผาสุข

เจ้าของ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ 10200
โทรศัพท์ 0-2613-2139, 0-2696-5406 โทรสาร 0-2696-5108, 0-2222-0160
Faculty of Law, Thammasat University, Prachan Rd., Bangkok 10200
Tel. 0-2613-2139, 0-2696-5406 Fax. 02-696-5108, 0-2222-0160
Website: lawjournal.law.tu.ac.th

บทความหรือข้อความคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในวารสารนิติศาสตร์เป็นวรรณกรรมของผู้เขียนโดยเฉพาะ
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

ราคาจำหน่ายเล่มละ 150 บาท สมัครงานวารสารปีละ 4 ฉบับ 500 บาท
พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2559. โทรศัพท์ 0-2564-3105 โทรสาร 0-2564-3119

วารสารนิติศาสตร์

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

วัตถุประสงค์

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดพิมพ์ “วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านนิติศาสตร์หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับทางนิติศาสตร์ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่น่าสนใจและมีคุณค่าทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ในรูปแบบของวารสารทางวิชาการ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้บุคคลทั้งภายในและภายนอกสามารถนำเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณะได้อีกด้วย

บทความหรือผลงานวิชาการที่จะตีพิมพ์ในวารสารนิติศาสตร์มีลักษณะ ดังนี้

- (1) บทความวิชาการ หมายถึง บทความที่นำเสนอการวิเคราะห์หรือวิจารณ์กฎหมายทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านองค์ความรู้หรือการนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป
- (2) บทความวิจัย หมายถึง บทความที่เขียนขึ้นจากงานวิจัยทางนิติศาสตร์เพื่อเสนอข้อค้นพบหนึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยอย่างเป็นระบบ
- (3) ฎีกาวิเคราะห์ หมายถึง งานเขียนวิเคราะห์คำพิพากษาของศาล
- (4) ปกึณกะกฎหมาย หมายถึง การนำเสนอประเด็นปัญหาที่น่าสนใจในทางกฎหมาย

การเตรียมต้นฉบับ

การเตรียมต้นฉบับ ผู้เขียนควรพิมพ์ด้วยกระดาษ A4 พิมพ์หน้าเดียว โดยจัดพิมพ์ด้วย Microsoft Word for Windows และควรตรวจสอบถูกต้องของการสะกดคำและไวยากรณ์ รวมทั้งความสม่ำเสมอของการใช้คำที่ทับศัพท์ภาษาอังกฤษทั้งบทความทั้งนี้ ผู้เขียนควรระมัดระวังในเรื่องต่อไปนี้

- (1) ชื่อเรื่องไม่ควรยาวเกินไปแต่ครอบคลุมสาระทั้งเรื่อง
- (2) ชื่อผู้เขียนและชื่อบทความมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- (3) หน่วยงานสังกัดของผู้เขียน พิมพ์ไว้ในเชิงบรรณ (ท้ายหน้ากระดาษ)
- (4) การอ้างอิงให้ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบเชิงบรรณตามแบบที่ได้รับการยอมรับทั่วไป

(5) การแปลศัพท์เฉพาะ (technical terms) และชื่อบุคคลจากภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย ให้ระบุถ้อยคำภาษาต่างประเทศไว้ในวงเล็บต่อท้ายถ้อยคำดังกล่าวครั้งแรกเพียงครั้งเดียว

(6) บทความย่อ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษความยาวอย่างละไม่เกิน 800 คำ

การส่งบทความตีพิมพ์

บทความหรือผลงานวิชาการที่จะตีพิมพ์ในวารสารนิติศาสตร์จะต้องยังไม่เคยตีพิมพ์และไม่เคยเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และผู้เขียนจะไม่ส่งบทความหรือผลงานวิชาการเดียวกันนี้ไปตีพิมพ์ในวารสารอื่นภายใน 60 วัน นับจากวันที่โครงการวารสารนิติศาสตร์ได้รับบทความจากผู้เขียน ทั้งนี้ ผู้เขียนสามารถส่งบทความมาที่

1. กองบรรณาธิการวารสารนิติศาสตร์

โครงการวารสารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

ท้าวพระจันทร์ โทรศัพท์ 0 2613 2139 โทรสาร 0 2222 0160

เลขที่ 99 หมู่ที่ 18 ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12121

ศูนย์รังสิต โทรศัพท์ 0 2696 5406 โทรสาร 0 2696 5108

2. Website: lawjournal.law.tu.ac.th

3. E-mail: tu.lawjournal@gmail.com

ทั้งนี้ การพิจารณาบทความหรือผลงานวิชาการที่จะได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนิติศาสตร์เป็นสิทธิของกองบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการไม่รับผิดชอบในเนื้อหาหรือความถูกต้องของบทความหรือผลงานวิชาการที่ส่งมาตีพิมพ์ และสงวนสิทธิในการตรวจแก้ไขบทความหรือผลงานวิชาการที่ส่งมาตีพิมพ์ และอาจจะส่งบทความหรือผลงานวิชาการคืนไปยังผู้เขียนเพื่อให้แก้ไขเพิ่มเติมหรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่ แล้วแต่กรณี

บทความที่จะได้รับการตีพิมพ์ทุกเรื่องจะต้องผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่ตรงตามสาขาวิชา

แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารนิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เรียน บรรณาธิการ

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

ตำแหน่งทางวิชาการ.....วุฒิการศึกษา.....

ขอส่ง ☐ บทความวิจัย ☐ บทความทางวิชาการ ☐ ฎีกาวิเคราะห์ ☐ ปกิณกะกฎหมาย ☐ อื่นๆ

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) :

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) :

คำสำคัญ (ภาษาไทย) :

(ภาษาอังกฤษ) :

ชื่อผู้เขียนทั้งหมด (ภาษาไทย) :

.....

ชื่อผู้เขียนทั้งหมด (ภาษาอังกฤษ) :

.....

ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้สะดวก :

.....

โทรศัพท์.....โทรสาร.....โทรศัพท์มือถือ.....

E-mail :

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้ ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว
☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ร่วมงานตามที่ระบุไว้ในบทความจริง
☐ เป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์และเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อนและ
จะไม่นำไปเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่นภายใน 60 วัน นับจาก
วันที่โครงการวารสารนิติศาสตร์ได้รับบทความจากผู้เขียน

(ลงชื่อ).....

(.....)

วันที่...../...../.....

บทบรรณาธิการ

สวัสดีผู้อ่านทุกท่าน วารสารฉบับนี้เป็นฉบับสุดท้ายของปี พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นปีที่ปวงชนทั้งหลายโศกเศร้าเสียใจในการสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร ด้วยเหตุดังกล่าว กองบรรณาธิการจึงขอรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ และในการนี้ จึงขอปรับสีในลวดลายหน้าปกในเล่มสุดท้ายเป็นสีดำเพื่อเป็นการไว้อาลัย

อนึ่ง ปกทุกปกในปีนี้เป็นฝีมือของคุณเขตคนิน เกิดวิบูลย์เวช นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ที่กรุณารับออกแบบ กองบรรณาธิการขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

สำหรับบทความในเล่มนี้มีบทความภาษาไทย 9 บทความ บทความภาษาอังกฤษ 1 บทความ บทความที่เป็นการวิเคราะห์ข้อสอบ 1 บทความ และบทความที่เป็นการวิเคราะห์คำพิพากษา 1 บทความ รวมทั้งสิ้น 12 บทความ ซึ่งกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านจะได้รับความรู้และเห็นประเด็นใหม่ ๆ จากวารสารของเราเช่นเดิม แล้วพบกับวารสารฉบับใหม่ในปีหน้าครับ

อานนท์ มาเม้า
บรรณาธิการ

วารสารนิติศาสตร์

ปีที่ 45 ฉบับที่ 4 (ธันวาคม 2559)

สารบัญ

บทความ

ผู้ค้าประกันตายก่อนที่ลูกหนี้จะผิดนัด

ทำให้สัญญาค้ำประกันระงับสิ้นไปจริงหรือไม่?.....กำชัย จงจักรพันธ์.....887

การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก.....วิจิตรา (พุงลัดดา) วิเชียรชม.....906

สิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน.....กิตติศักดิ์ ประกติ.....928

คดีเกี่ยวกับความขัดแย้งทางรัฐธรรมนูญขององค์กรของรัฐ:

ข้อพิจารณาในระบบกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีรัฐธรรมนูญเยอรมัน.....วรเจตน์ ภาคีรัตน์.....947

ข้อตกลงเลือกศาลตามอนุสัญญาแห่งกรุงเฮก ค.ศ. 2005:

ส่วนศึกษาทั่วไป.....กิตติวัฒน์ จันทน์แจ่มใส.....960

ระบอบการปกครอง ระบบกฎหมาย และ

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญของกัมพูชา.....ปวิศร เลิศธรรมเทวี.....990

กรอบแนวคิดเบื้องต้นว่าด้วยอำนาจพิเศษของรัฐ:

บทสำรวจบริบทของไทย.....สราวุธ ทับทอง.....1017

Parens Patriae ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็ก

และเยาวชน.....ปพนธีร์ ธีระพันธ์.....1040

อาชญากรรมต่อสัตว์ในมลรัฐอิลลินอยส์ : ข้อสังเกตต่อพระราชบัญญัติ

ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557.....ญาดา เดชชัย.....1053

บทความภาษาต่างประเทศ

Recognition and Enforcement of Foreign Commercial

Arbitral Award in China: Legal Risks and Suggestions

for Thai Parties.....YANG Xinglong.....1073

ข้อสอบวิเคราะห์

ข้อสอบวิเคราะห์: ข้อสอบคัดเลือกและทดสอบความรู้เพื่อบรรจุ

เป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา

(สอบวันอาทิตย์ที่ 2 สิงหาคม 2558) (กฎหมายทรัพย์สิน).....อานนท์ มาเฒ่า.....1100

ฎีกาวิเคราะห์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10442/2558

(มดลูกหญิงไทย).....ไพโรจน์ กัมพูสิริ.....1107

THAMMASAT LAW JOURNAL

Vol. 45 No. 4 (December 2016)

CONTENTS

Articles

- Is a suretyship contract terminated upon the surety prior
to the debtor's breach of contract?.....*Kumchai Jongjakapun*.....887
- The Social Welfare for the Child.....*Wichitra (Foongladda) Vichienchom*.....906
- Rights of Persons living together as a Community.....*Kittisak Prokati*.....928
- Constitutional Disputes between Governmental Organs :
Remarks on German Constitutional Procedural Law.....*Worachet Pakeerut*.....947
- Choice of Court Agreements under the 2005
Hague Convention: A General Part.....*Kittiwat Chunchaemsai*.....960
- Political Regime, Legal System and
Constitutional Council in Cambodia.....*Pawarit Lertdhamtewe*.....990
- The fundamental contours on the special power
of the state: Exploring Thailand's context.....*Sarawut Thupthong*.....1017
- Parens Patriae in Juvenile Justice System.....*Papontee Teeraphan*.....1040
- Crime against animals in the state of Illinois:
A remark for Cruelty Prevention and Welfare
of Animal Act B.E. 2557*Yada Dejchai*.....1053

Foreign-Language Article

Recognition and Enforcement of Foreign Commercial
Arbitral Award in China: Legal Risks and Suggestions
for Thai Parties.....*YANG Xinglong*.....1073

Exam Review

Exam Review: Judicial Examination, Property Law Question
(2nd August 2015).....*Arnon Mamout*.....1100

Case Note

Supreme Court Decision Number 10442/2558
(A Legal Tale of Three Siamese Wombs).....*Pairojana Kampusiri*.....1107

ผู้ค้าประกันตายก่อนที่ลูกหนี้จะผิดนัด ทำให้สัญญาผู้ค้าประกันระงับสิ้นไปจริงหรือไม่?

กำชัย จงจักรพันธ์**

บทคัดย่อ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2438/2522 ได้วินิจฉัยไว้โดยสรุปว่า เมื่อผู้ประกันตัวผู้ต้องหาในคดีอาญาถึงแก่กรรมลงในระหว่างที่ผู้ต้องหา ยังมิได้ผิดสัญญาประกัน สัญญาประกันย่อมระงับลง ไม่ตกทอดไปยังทายาท คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ถูกนำมาอ้างอิงใช้อธิบายในกรณีของสัญญาผู้ค้าประกัน โดยมีความเห็นทางตำราส่วนหนึ่งว่า หากผู้ค้าประกันตายลงก่อนที่ลูกหนี้จะผิดสัญญา สัญญาผู้ค้าประกันเป็นอันระงับสิ้นลง ไม่ตกทอดไปยังทายาท ซึ่งความเห็นทางตำราดังกล่าวนี้มีทั้งแนวที่ยึดถือเอาคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2438/2522 โดยไม่ได้ให้เหตุผลประกอบ และแนวที่อธิบายให้เหตุผลเพิ่มเติมไว้ซึ่งเหตุผลที่ยกขึ้นมานั้นสรุปได้ 4 ประการคือ

1. สัญญาผู้ค้าประกันเป็นการค้าประกันด้วยบุคคล เมื่อบุคคลไม่มีแล้ว หน้าที่ก็ไม่ตกทอดไปยังทายาท สัญญาผู้ค้าประกันจึงระงับลง
2. สัญญาผู้ค้าประกันนั้น เจ้าหนี้เชื่อถือไว้วางใจที่ตัวผู้ค้าประกันโดยตรงว่าจะสามารถชำระหนี้แทนลูกหนี้ได้ จึงเป็นเรื่องที่โดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะตัวผู้ค้าประกัน จึงไม่ตกทอดเป็นมรดก
3. ในขณะที่ผู้ค้าประกันตาย หนี้ของลูกหนี้ยังไม่เกิด สัญญาผู้ค้าประกันเป็นอันระงับลง
4. ในขณะที่ผู้ค้าประกันตาย หนี้ของผู้ค้าประกันยังไม่เกิด ผู้ค้าประกันจึงยังไม่มีหน้าที่ชำระหนี้ จึงไม่มีหน้าที่ตกทอดไปยังทายาท

* บทความนี้ สรุปจากงานวิจัยเรื่อง “ผู้ค้าประกันตายก่อนที่ลูกหนี้จะผิดนัดทำให้สัญญาผู้ค้าประกันระงับสิ้นไปจริงหรือไม่?” ของผู้เขียน ที่ดำเนินโครงการวิจัย โดยการสนับสนุนของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** น.บ. (เกียรตินิยมอันดับสอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา นิติศาสตร์มหาบัณฑิต (with Merit) University College London มหาวิทยาลัยลอนดอน นิติศาสตร์ดุสิตบัณฑิต King's College มหาวิทยาลัยลอนดอน ผู้อำนวยการโครงการประกาศนียบัตรกฎหมายการเงินและการธนาคารและศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Abstract

The Supreme Court judgment number 2438/2522 held, summarily, that when the bailer in a criminal case died prior to the breach of the bailment contract, the bailment contract was terminated and therefore did not devolve on the heir of the bailer.

In so far as a suretyship contract is concerned. There are a number of academic views which are in line with this supreme court judgment and academic views whose rationals are also in agreement with this judgment; that is, to conclude, when the surety dies prior to the breach of a contract by the debtor, the suretyship contract is terminated and therefore does not devolve on the heir of the surety.

The conclusion is supported by 4 rationals;

1. The suretyship contract is a contract secured by a person. When the person is no longer in existence, the obligation to be devolved on the heir does not exist. Therefore, the suretyship contract is terminated.

2. The suretyship contract is a contract where the creditor puts his trust directly on the surety's ability to perform an obligation on behalf of the debtor. Therefore, by nature, the suretyship contract is a surety -specific contract and does not pass through inheritance to the heir.

3. At the time the surety dies, the debtor's obligation has not yet arisen. Therefore, the suretyship contract is terminated.

4. At the time the surety dies, the surety's obligation has not yet arisen. The surety is not under any obligation. Therefore, there is no obligation to be passed through inheritance to the heir.

This study analyzes the 4 rationals and proposes that obligation of the surety under the suretyship contract is to perform an obligation when the debtor is in default of his contract, which is not an obligation required to be performed exclusively by the surety. Therefore, when the surety dies, whether before or after the debtor is in default of his contract, the obligation under the suretyship contract devolves on the heir of the surety.

การจัดสวัสดิการสังคม สำหรับเด็ก *

วิจิตรา (ฟุ้งลัดดา) วิเชียรชม**

บทคัดย่อ

เด็กเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักสำคัญที่สุดที่รัฐพึงต้องให้ความสำคัญในการให้บริการสวัสดิการสังคม แต่ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนก็ยังคงปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากในสังคมไทย อันทำให้ผู้วิจัยสนใจต่อปัญหาดังกล่าว จึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก และได้นำเสนอโดยเป็นการสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กของประเทศไทย ทั้งในด้านของกลไก หรือองค์การบริหารจัดการ สิทธิของเด็ก และกองทุนสำหรับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก ซึ่งองค์การบริหารจัดการยังไม่มี ความเหมาะสมเนื่องจากประธานคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก ยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและมีเวลาอย่างเต็มที่ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเด็ก นอกจากนี้ยังขาดการมีส่วนร่วมของเด็ก ในองค์ประกอบขององค์กร ส่วนเรื่องสิทธิของเด็กก็ยิ่งขาดบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการที่ชัดเจนในการให้บริการเพื่อให้เด็กเข้าถึงสิทธิได้อย่างแท้จริง รวมตลอดทั้งการจัดสรรเงินงบประมาณก็ยังไม่เพียงพอสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็กด้วย ดังนั้น การแก้ปัญหาจึงควรกระทำโดยปรับแก้ประธานกรรมการและองค์ประกอบของคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลบริหารจัดการโดยให้ความสำคัญกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของเด็ก กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสวัสดิการสังคมดังกล่าวอย่างชัดเจนเพื่อให้เด็กสามารถเข้า ถึงสิทธิและใช้สิทธิได้อย่างแท้จริง โดยมีเงินงบประมาณอย่างเพียงพอ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการด้วย ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีเหมาะสมที่จะทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มี

* บทความนี้ สรุปจากงานวิจัยเรื่อง “การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับเด็ก” ของผู้เขียนที่ดำเนินการโครงการวิจัย โดยการสนับสนุนของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** นบ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ Docteur de l'Université en Droit du Travail. มหาวิทยาลัยปารีส 2 ประเทศฝรั่งเศส ปัจจุบันเป็นศาสตราจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คุณภาพของสังคม ซึ่งมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงทั้งทางร่างกาย และจิตใจ สามารถดำเนินชีวิตโดยพึ่งพาตนเองได้ ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อบุคคลอื่น เป็นพลังสำคัญของประเทศจากการได้รับการปลูกฝังให้มีจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้าทั้ง ทางเศรษฐกิจและสังคม ในระดับประเทศและในประชาคมอาเซียน โดยคำนึงถึง การมีส่วนร่วมของเด็ก หน่วยงาน หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการให้บริการสาธารณะแก่เด็กและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเด็ก อันจะทำให้รู้และเข้าใจปัญหาของเด็ก ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการและการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของเด็กได้อย่างแท้จริง โดยจะส่งผลให้สามารถทำให้มีการจัดสวัสดิการสังคมด้วยการคุ้มครอง ส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กได้รับการเลี้ยงดูด้วยความรักและได้รับความอบอุ่น อันจะทำให้เด็กมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถเจริญเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมไทยต่อไป

Abstract

Children are the most important target for the provision of social welfare by the State. Despite this truism, there remain in Thai society a large number of problems in relation to children and the youth. This gives rise to the author's robust interests in, and indeed prompts concrete room for, immediate research on the provision of social welfare for children, with a view to concluding existing problems and suggesting practical solutions in relation to the provision of social welfare for children. The examination of data concerning the provision of social welfare for children of Thailand in respect of administrative mechanisms and bodies, rights of children and the statutory fund for the provision of social welfare for children reveals several deficiencies. First, the National Commission for Children Protection, which is the body statutorily established for monitoring the administration for social welfare for children, is inept in that the Chairman of the Commission may have no real knowledge of problems relating to children and may not be in the position to have full dedication to the resolution of child-related problems. In addition, the composition of this statutory body has no representation from children. As far as rights of children are concerned, there are no provisions of law determining clear rules and procedures for the provision of services effectively accessible by children and one has also witnessed insufficiency of budgets allocated

for the provision of social welfare for children. As solutions to these deficiencies, the composition of the national Commission in charge of monitoring the administration of social welfare for children should be revised, in respect of its Chairman as well as members, in a manner attaching greater importance to the protection, promotion and development of the quality of life of children. Also, clear rules and procedures for the provision of social welfare for children should be put in place so as to enable children to have real and effective access to statutory rights. Further, adequate budgets should be allocated as operational expenses. All these recommended solutions are intended to enable children to be appropriately nurtured and developed towards becoming good-quality human resources of society, being well-equipped with good health both physically and mentally, being able to live their own lives independently without causing trouble to others and becoming a vital and altruistic force for the country and for social and economic development both nationally and within the ASEAN Community. Of course, due regard should be had to proper participation by children as well as agencies and bodies concerned, in both private and public sectors, in particular, local administrative organisations which assume direct responsibilities in connection with the provision of public services to children and, owing to their close relationship with children, have knowledge and understanding of problems relating to children. All such co-operation will result in the administration in relation to the promotion and development of the quality of life of children being in real consistency with needs and demands of children and, in turn, will lead to efficiency of social welfare through the protection, promotion and development of the quality of life of children, in the hope that children will be nurtured with loving hands and warm minds and grow, with good quality of life, as valuable human resources of Thai Society.

สิทธิของบุคคล ซึ่งรวมกันเป็นชุมชน*

กิตติศักดิ์ ปรกติ**

บทคัดย่อ

“สิทธิของบุคคลที่รวมกันเป็นชุมชน” หรือ “สิทธิชุมชน” เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้รับรองไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 และสืบต่อมาจนถึงปัจจุบันรวมทั้งในร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับการรับรองไปโดยประชามติเมื่อ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2559 โดยมีสาระสำคัญ 2 ประการ คือ 1. สิทธิอนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมจารีตประเพณีและวัฒนธรรม 2. สิทธิใช้และได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ซึ่งสิทธิทั้งสองประการนี้บุคคลหรือชุมชนย่อมแสดงออกได้โดยตรง หรือโดยการเข้ามีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น ๆ ก็ได้ แต่ปัญหาสำคัญในการให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานนี้ในทางปฏิบัติก็คือ ปัญหาว่า “ชุมชน” อันเป็นผู้ทรงสิทธิขั้นพื้นฐานนี้หมายความว่าอย่างไร มีองค์ประกอบและขอบเขตอย่างไร และสิทธิขั้นพื้นฐานทางจารีตประเพณีและทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนี้มีความสัมพันธ์กับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายธรรมดาอยู่แล้วอย่างไร หรือจะต้องตกอยู่ใต้บังคับของกฎหมายเหล่านั้นหรือไม่เพียงใด บทความนี้เสนอว่า ชุมชนเป็นหน่วยสังคมที่เกิดจากหมู่คณะที่ดำรงอยู่โดยมีสายสัมพันธ์ระหว่างกันตามธรรมชาติ และย่อมมีสภาพบุคคล มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายนิติบุคคลโดยสภาพ มีสิทธิที่จะดำรงความแตกต่างทางจารีตประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนซึ่งต่างจากชนส่วนใหญ่ มีสิทธิมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา และได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ในการนี้ชุมชนหรือสมาชิกย่อมมีฐานะเป็นผู้เสียหายที่อาจเรียกร้องหรือฟ้องให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่

* บทความนี้เป็นบทความที่ปรับปรุงและสรุปขึ้นจากงานวิจัยของผู้เขียนที่เสนอต่อสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อ พ.ศ. 2549 เรื่อง “สิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน: เน้นศึกษาสิทธิของบุคคลและชุมชนในการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา และได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 46, 56 และ 290 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540”

** อาจารย์ประจำ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตามกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิทางจารีตประเพณีและวัฒนธรรม และสิทธิในการใช้และได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้โดยสิทธิชุมชนย่อมมีผลบังคับได้ในตัวเองในฐานะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ การบังคับใช้กฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวงจะต้องสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิชุมชน มิฉะนั้นการนั้นย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนข้อความที่ว่า “ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” ควรเข้าใจว่าเป็นเพียงข้อสงวนทางนิติบัญญัติ ที่จะกำหนดรายละเอียด วิธีการ และขอบเขตการใช้สิทธิเพิ่มเติมได้ แต่ไม่ใช่เงื่อนไขความมีสิทธิ

Abstract

“Rights of persons living in a community” or “community rights” have been recognized as fundamental constitutional rights since the 1997 Constitution of the Kingdom of Thailand and then continuously maintained by the following constitutions to the present one. The draft constitution adopted by the referendum of August 7, 2016 also confirms this. The main content of the community rights consists of a) rights to preserve, restore and relieve their own custom and culture, and b) rights of participation in management, preservation and utilization of national resources and environment in a balanced and sustainable manner. Communities may exercise these rights directly or by participating with agencies authorized to enforce state power in these matters. However, the main practical problems are what a community in legal sense is, which main elements to be required for are, and what boundary it has, what kind of legal relations between community rights and power of state agencies under legislative mandate to be conceived are, or whether and how far community rights to be subject to normal legislations are. This article proposes that community shall be conceived as a social entity existing among people living and interacting in a group realizing and maintaining its entity through natural relationship. According to the Constitution, community has its own legal personality according to the real corporation theory and is entitled to participate in management, preservation and utilization of natural resources and maintain its own cultural identity in distinction to the dominant society, community is also entitled to manage, preserve and utilize natural resources and environment in a balanced and sustainable manner. In case of violation of those rights, community, as well as its members, are deemed to be

injured person and are entitle to claim for performance or bring law suits against offender or state agency authorized by law to protect cultural rights or environmental rights to the court. Additionally community rights are valid as self-executing fundamental rights, all the interpretation and enforcement of law has to be conform to the protection of community rights, the clause “to be provided by law” in the constitution shall not be conceived as condition of constitutional protection, but as constitutional reservation that details, measures and boundaries can be further given by legislations.

คดีเกี่ยวกับความขัดแย้งทางรัฐธรรมนูญ ขององค์กรของรัฐ: ข้อพิจารณาในระบบ กฎหมายวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญเยอรมัน*

วรเจตน์ ภาคีรัตน์**

บทคัดย่อ

กฎหมายพื้นฐานแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา 93 วรรคหนึ่ง ข้อ 1 กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับการตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายพื้นฐานอันเนื่องมาจากข้อพิพาทเกี่ยวกับขอบเขตของสิทธิและหน้าที่ขององค์กรสูงสุดแห่งสหพันธ์หรือผู้มีส่วนร่วมอื่นซึ่งได้รับการกำหนดสิทธิไว้ในกฎหมายพื้นฐานหรือข้อบังคับการประชุมหรือข้อบังคับการปฏิบัติงานขององค์กรสูงสุดแห่งสหพันธ์ กระบวนพิจารณาในคดีลักษณะดังกล่าวเป็นกระบวนพิจารณาที่มีคู่ต่อสู้กันในคดี ไม่ใช่กระบวนพิจารณาที่มีลักษณะเป็นทวิภาคี ผู้ร้องจึงต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าการละเมิดสิทธิของผู้ร้องขึ้นโดยผู้ถูกร้อง กระบวนพิจารณาคดีในลักษณะเช่นนี้มีขึ้นเพื่อยุติข้อพิพาทเกี่ยวกับนิติสัมพันธ์ทางรัฐธรรมนูญขององค์กรทางรัฐธรรมนูญโดยกระบวนทางกฎหมาย

Abstract

Pursuant to Article 93 I No.1 of the Basic Law for the Federal Republic of Germany, the Federal Constitutional Court has the competence to decide on the

* ข้อเขียนเรื่องนี้เป็นผลจากการค้นคว้าบางส่วนจากการเดินทางไปค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้ที่ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ระหว่างวันที่ 27 กรกฎาคม ถึงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2558 ตามโครงการศึกษาค้นคว้ากฎหมายวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญเยอรมัน โดยได้รับการสนับสนุนจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

interpretation of the Basic Law in the event of disputes concerning the extent of the rights and duties of a supreme federal organ or of other parties vested with right by the basic law or by the rule of procedure of a supreme federal organ. This proceeding is contradictory dispute, not objective procedure. It requires a potential violation of the rights of the complaining organ. The objective of this proceeding is to end disputes on the constitutional relationship of the constitutional organs in the legal process.

ข้อตกลงเลือกศาลตามอนุสัญญาแห่งกรุงเฮก ค.ศ. 2005: ส่วนศึกษาทั่วไป

กิตติวัฒน์ จันทร์แจ่มใส*

บทคัดย่อ

จากการเริ่มต้นความมีผลใช้บังคับของอนุสัญญาว่าด้วยข้อตกลงเลือกศาล ค.ศ. 2005 อันเป็นจุดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการยอมรับของสังคมระหว่างประเทศ ให้คู่สัญญามีสิทธิสามารถทำข้อตกลงเลือกกำหนดศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีพิพาทของตนได้ โดยอนุสัญญานี้ได้ทำการวางหลักการพื้นฐานเพื่อให้ข้อตกลงเลือกศาลแบบเด็ดขาดในคดีแพ่งและพาณิชย์ระหว่างประเทศสามารถมีผลใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจักเป็นการสร้างความแน่นอนทางกฎหมายให้กับสัญญาทางธุรกิจระหว่างประเทศ หลักการที่สำคัญของอนุสัญญานี้มี 3 ประการ คือ ศาลตามข้อตกลงเลือกศาลย่อมเป็นศาลที่มีเขตอำนาจ ศาลอื่นที่มีเขตอำนาจตามข้อตกลงเลือกศาลย่อมมิใช่ศาลที่มีเขตอำนาจ และคำพิพากษาของศาลตามข้อตกลงเลือกศาลย่อมจะต้องได้รับการยอมรับและบังคับใช้ในประเทศภาคีอื่นต่อไป อย่างไรก็ดี อนุสัญญานี้เพิ่งเริ่มต้นมีผลใช้บังคับ จึงยังคงเป็นเรื่องที่นักกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลจะต้องทำการติดตามและศึกษาต่อไปว่า อนุสัญญานี้จะได้รับการยอมรับกว้างขวางเพียงใด และจะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความพยายามในการอำนวยความสะดวกให้แก่นักธุรกิจในคดีที่มีลักษณะระหว่างประเทศได้มากน้อยเพียงใด

* น.บ. (เกียรตินิยมอันดับสอง) ธรรมศาสตร์, น.บ.ท., น.ม. (กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ) ธรรมศาสตร์, LL.M. (International Business Law) LSE, PhD in Law Durham, อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้เขียนขอขอบคุณ สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม ในการจัดงานสัมมนาเชิงวิชาการ เรื่อง ทิศทางเชิงนโยบายและกฎหมายในการบังคับตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เมื่อวันที่ 2 สิงหาคม พ.ศ. 2559 ซึ่งทำให้ผู้เขียนได้นำเสนอต้นร่างของบทความฉบับนี้ในฐานะวิทยากร และทำให้ผู้เขียนได้รับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากวิทยากรอีกสามท่านคือ รศ.ดร. พันธุ์ทิพย์ กาญจนะจิตรา สายสุนทร นายวรรัตน์ กลิ่นรัตน์ และนายเดชอุดม ไกรฤทธิ์ รวมทั้งจากผู้ดำเนินการอภิปราย นางฐิตารัตน์ นรินทรางกูร ณ อยุธยา และผู้เข้าร่วมสัมมนา อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเขียนบทความฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี อนึ่ง ความเห็นหรือความผิดพลาดประการใดถ้าหากมีในบทความฉบับนี้ เป็นของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว

Abstract

The entry into force of the 2005 Hague Convention on Choice of Court Agreements indicates a significant point in international community whereby a choice of court agreement can be made by parties to a contract. This Convention establishes legal principles for an exclusive choice of court agreement in international civil and commercial matters. Its purpose is to ensure the effectiveness of choice of court agreements and to create greater legal certainty for international business transactions. The Convention contains three fundamental rules. Firstly, the chosen court shall have jurisdiction and must hear the case. Secondly, any court not chosen shall uphold the choice and must decline to hear the case. Thirdly, any judgment rendered by the chosen court shall be recognised and enforced in other Contracting states. However, since this Convention has just come into force, the following question is whether the Convention will be universally accepted and to what extent it will be able to promote international justice for a private person. Monitoring this Convention is therefore an inevitable task of private international lawyers.

ระบอบการปกครอง ระบบกฎหมาย และคณะตุลาการรัฐธรรมนูญของกัมพูชา*

ปวีศร เลิศธรรมเทวี**

บทคัดย่อ

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการควบคุมและตรวจสอบกฎหมายมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญที่มีลักษณะเป็นองค์กรพิเศษ โดยได้รับอิทธิพลมาจากฝรั่งเศส บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญคือการวินิจฉัยตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายลักษณะเดียวกับศาลรัฐธรรมนูญ รัฐสมาชิกอาเซียนที่ได้รับอิทธิพลจากฝรั่งเศสคือประเทศกัมพูชาซึ่งเคยตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส บทความนี้กล่าวถึงภูมิหลังทางกฎหมาย ระบอบการปกครอง และระบบกฎหมายของกัมพูชา ตลอดจนศึกษาคณะตุลาการรัฐธรรมนูญของกัมพูชา โครงสร้างอำนาจและหน้าที่ของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ตลอดจนคำวินิจฉัยที่สำคัญ เพื่อนำมาศึกษา วิเคราะห์และเปรียบเทียบกับศาลรัฐธรรมนูญของประเทศไทย

Abstract

Constitutional Council represents another form of constitutional review, which was developed in the French legal system. Its roles and functions are similar to those of the Constitutional Court in which it can strike down the legislations contrary to the Constitutional provisions. Cambodia is the only ASEAN member states that has adopted such a regime due to its linked with the French. The aim of

* บทความวิจัยนี้ปรับปรุงเพิ่มเติมจากโครงการศึกษาวิจัย เรื่อง “องค์กรวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ: ศึกษาเปรียบเทียบในกลุ่มประเทศอาเซียน” สนับสนุนทุนวิจัยโดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ขอขอบคุณข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความฉบับนี้ และ Mr. Lynal Nam สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายของกัมพูชา.

** Ph.D. (Lond.); ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

this article is to analyze political and legal developments of Cambodia, as well as its Constitutional Council, with a bit story of its historical development. It also considers the roles and functions of the Cambodian Constitutional Council and highlights some relevant decision made by the Council. This examination is based on a comparison with the Constitutional Court of Thailand.

กรอบแนวคิดเบื้องต้นว่าด้วยอำนาจพิเศษ ของรัฐ: บทสำรวจบริบทรัฐไทย

สราวุธ ทับทอง*

บทคัดย่อ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าอำนาจพิเศษเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อรัฐในสถานการณ์อันไม่ปกติ เพื่อป้องกันหรือบริหารจัดการสถานการณ์อันเลวร้ายให้กลับคืนสู่ความเป็นปกติสุข ผลประการสำคัญในทางการเมืองภายหลังการประกาศบังคับใช้อำนาจพิเศษเหล่านั้นคือ การยกเว้นกฎระเบียบต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมเป็นการชั่วคราว รวมทั้ง การเปิดโอกาสให้มีการจำกัดสิทธิเสรีภาพได้มากกว่าในภาวะปกติ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การตระหนักรู้ถึงดุลยภาพระหว่างอำนาจรัฐและดินแดนแห่งสิทธิเสรีภาพของประชาชนภายใต้สถานการณ์อันไม่ปกติจึงเป็นปัญหาที่สำคัญในทางการเมืองของรัฐประชาธิปไตย ดังจะเห็นได้จากการกำหนดกรอบสำหรับการใช้อำนาจ รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านต่าง ๆ ในตราสารระหว่างประเทศเพื่อเป็นแนวปฏิบัติทั่วไป

สำหรับบทความชิ้นนี้มีจุดประสงค์สำคัญคือเพื่อต้องการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานการณ์อันไม่ปกติในระดับตราสารระหว่างประเทศ พร้อมทั้ง สำรวจบริบทของรัฐไทยที่ผ่านมาในการใช้อำนาจพิเศษ โดยมีความมุ่งหวังว่าจะเป็น “ฐานข้อมูลทางการเมือง” ภายใต้กระแสดารการปฏิรูปประเทศในห้วงปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่าในระดับตราสารระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้มีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำด้านต่าง ๆ รวมทั้งมาตรการในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในระหว่างการประกาศบังคับใช้อำนาจพิเศษ ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างการใช้อำนาจพิเศษตามกฎหมายฉบับต่าง ๆ ของรัฐไทยพบว่าไม่ได้เกณฑ์มาตรฐานในระดับสากล ด้วยเหตุที่ว่านี้ จึงมีข้อเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจพิเศษให้ได้เกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำและเพื่ออนุวัติการกฎหมายให้สอดคล้องและรองรับกับพันธกรณีแห่งตราสารระหว่างประเทศ

คำสำคัญ อำนาจพิเศษ, สถานการณ์อันไม่ปกติ, บริบทรัฐไทย

* ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์, เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, นักวิจัยประจำศูนย์วิจัยข้อมูลการเมืองไทย (www.tpd.in.th)

Abstract

It is widely recognised that special power, proclaimed to bring back normalcy, is necessary in the state of emergency or unusual political situations. The political consequences after exercising special powers are a derogation and acknowledgement of extended infringement of civil rights and liberties. Hence, the balance between state's powers and the sphere of civil rights and liberties in the state of emergency is a crucial political problem in a democratic state as seen in the fundamental framework for exercising such powers and international conventions.

This article aims to illustrate the fundamental contours about the state of emergency in international conventions as well as to explore the context which Thai state invokes special powers. It is expected to be a “political database” in the current of ongoing reforms.

The study shows that in the international conventions relating to state of emergency, there exist standards and measures in ensuring civil rights and liberties when enforcing such special powers. However, in light of Thai laws on special powers, there is no universally accepted standard set. Consequently, there should be an amendment of the laws relating to enforcement of special powers in order to comply with the obligations of international conventions.

Keywords: Special power, State of emergency, The context of Thai state

Parens Patriae ในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาสำหรับเด็กและเยาวชน

ปพนธีร์ ธีระพันธ์*

บทคัดย่อ

Parens Patriae เป็นทฤษฎีทางกฎหมายที่ปรากฏอย่างช้านานในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะในกระบวนการยุติธรรมที่ต้องมีการรักษาผลประโยชน์ของบุคคลบางกลุ่มหรือผลประโยชน์ของส่วนรวม หลัก Parens Patriae เกิดขึ้นแรกเริ่มในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ และมีพัฒนาการต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน ในปัจจุบันหลัก Parens Patriae ปรากฏให้เห็นทั้งในรูปคำพิพากษาและบทบัญญัติทางกฎหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิด ซึ่งหลัก Parens Patriae จะเป็นหนึ่งในกลไกที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีลักษณะเฉพาะดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ สำหรับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เด็กและเยาวชนเป็นผู้กระทำความผิดในประเทศไทย Parens Patriae ถูกบัญญัติให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 แม้ว่าต่อมากฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวจะถูกยกเลิกและมีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ตามลำดับ หลักการดังกล่าวก็ยังคงอยู่เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

* น.บ., น.ม. (วิทยานิพนธ์ดี สาขากฎหมายมหาชน) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, Master of Law (International), La Trobe University, Australia. อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Abstract

Parens Patriae is a legal doctrine which has long appeared in justice system, especially in the justice system served for some group of people with special need or for public interest. Parens Patriae was established and developed in common law countries. At present, Parens Patriae can be seen in various fields, such as in judgements and laws, but obviously in the law concerning juvenile delinquency. Parens Patriae is one of the factors running the juvenile justice system to achieve its goals. In Thailand, Parens Patriae can evidently be seen in Establishment of Child and Juvenile Court Act, B.E. 2494 and Child and Juvenile Court Procedure Act, B.E. 2494. However, even though, the laws have later been repealed and replaced by Establishment of Juvenile and Family Court and Juvenile and Family Court Procedure Act, B.E. 2534 and Juvenile and Family Court and Juvenile and Family Court Procedure Act, B.E. 2553, the legal doctrine remains until nowadays.

อาชญากรรมต่อสัตว์ในมลรัฐอิลลินอยส์ : ข้อสังเกตต่อพระราชบัญญัติป้องกัน การทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

ญาดา เดชชัย*

บทคัดย่อ

ประเทศสหรัฐอเมริกาเผชิญความเสี่ยงในเรื่องของการมีกฎหมายและองค์กรต่าง ๆ สำหรับการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพของสัตว์ นอกจากตัวกฎหมายกลางของประเทศ (Federal Law) แล้ว แต่ละมลรัฐยังมีการออกกฎหมายภายในมลรัฐภายใต้กรอบของกฎหมายกลางดังกล่าวเพื่อกำหนดฐานความผิดต่อสัตว์และการคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ที่แตกต่างกันออกไป ในส่วนของกฎหมายคุ้มครองและดูแลสัตว์ของมลรัฐอิลลินอยส์นั้นได้รับการยอมรับว่าเป็นกฎหมายที่ดีเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ โดยกฎหมายในมลรัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสัตว์ประกอบไปด้วย Humane Care for Animals Act, Animal Control Act และฐานความผิดบางประการในกฎหมายอาญาของมลรัฐที่แยกออกจากกฎหมายคุ้มครองสัตว์ข้างต้นทั้งสอง บทความนี้มุ่งศึกษาฐานความผิดและองค์ประกอบความผิด รวมถึงวิจารณ์ตัวบทกฎหมายดังกล่าวเพื่อเป็นตัวอย่างในการแก้ไขปรับปรุงฐานความผิดต่อสัตว์ในพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557

คำสำคัญ: กฎหมายคุ้มครองสัตว์, กฎหมายสหรัฐอเมริกา, อาชญากรรม, อาชญากรรมต่อสัตว์

* นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, International Trade and Commercial Law with Merit, Oxford Brookes University, อาจารย์ประจำ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

Abstract

United States of America is one of the countries which has recognisable laws and organizations regarding the animal protection and welfare. Apart from its federal law, each state has its own state law which recognised crime against animal and animal welfare. The state of Illinois is known for having one of the best animal welfare and protection laws within the country. There are many statues regarding animal welfare and protection of animal in the state of Illinois namely; Humane Care for Animals Act, Animal Control Act and some sections in the state penal code. However, this article solely aims to study the crime against animal according to the law of state of Illinois and gives some critics in order to be used as a guideline for the proposal of the amendment of Thailand's Animal Welfare and Protection Act B.E. 2557 in the future.

Keywords: Animal Welfare and Protection Law, United States Law, Crime, Crime against animal

Recognition and Enforcement of Foreign Commercial Arbitral Award in China: Legal Risks and Suggestions for Thai Parties

YANG Xinglong^{*}

บทคัดย่อ

คู่ความสัญชาติไทยมักจะอ้างอนุสัญญาว่าด้วยการยอมรับนับถือและการใช้บังคับคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการต่างประเทศ (“อนุสัญญานิวยอร์ค”) เพื่อบังคับตามคำชี้ขาดที่ตนชนะในต่างประเทศ และไม่มีสิ่งใดที่สร้างความกังวลใจไปกว่าการพบว่า คำชี้ขาดที่ชนะมาอย่างยากลำบากและเสียค่าใช้จ่ายไปมากนั้น ไม่สามารถบังคับได้ ในปี ค.ศ. 2016 จีนได้เป็นภาคีในอนุสัญญานิวยอร์คมาแล้วสี่ทศวรรษ ในโอกาสพิเศษนี้ บทความนี้จะได้ศึกษาอย่างสมบูรณ์ถึงความเสี่ยงทางกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับการยอมรับและการใช้บังคับคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการในประเทศจีนที่คู่ความชาวไทยต้องประสบพบเจอ โดยการศึกษาการตีความที่มีอิทธิพลและคำพิพากษาที่เป็นที่ถกเถียงอย่างกว้างขวางของศาลฎีกาประเทศจีน นอกจากนี้ เพื่อก้าวข้ามความเสี่ยงทางกฎหมายดังกล่าว บทความนี้จะให้คำแนะนำในทางปฏิบัติแก่คู่ความชาวไทย ตามกฎหมายวิธีพิจารณาคดีของประเทศจีนและคำพิพากษาศาลฎีกาประเทศจีนที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับและใช้บังคับคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการ

^{*} LL.D Candidate of Faculty of Law, Thammasat University.

Abstract

Thai parties have been frequently relying on the United Nations Convention for the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (the “New York Convention”) to enforce their winning awards in foreign countries, and it is true that nothing frustrates Thai parties more than to discover after prevailing at a hard fought and costly arbitration that the arbitral awards cannot be enforced. In 2016, China is on the cusp of its fourth decade as a party to the New York Convention, and thus this article, at this special occasion, through studying the most influential interpretations as well as reviewing several controversial decisions made by the Chinese Supreme People’s Court, will comprehensively explore the legal risks relating to the recognition and enforcement of foreign awards in China that Thai parties face. In addition, in order to conquer those legal risks, the article will provide several practical suggestions for Thai parties in accordance with the Chinese procedural rules as well as previous Chinese Supreme People’s Court decisions in terms of the recognition and enforcement of foreign awards.

ข้อสอบวิเคราะห์

อานนท์ มาเฝ้า*

ข้อสอบวิเคราะห์: ข้อสอบคัดเลือกและทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการ ตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา

(สอบวันอาทิตย์ที่ 2 สิงหาคม 2558) (กฎหมายทรัพย์สิน)

1. บทนำ

บทความชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อสอบบรรจุบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งอาชีพในกระบวนการยุติธรรม ที่เป็นบทความลำดับสองของวารสารนี้ หลังจากบทความแรกเป็นการประเดิมโดย ผศ.ดร. วรรณกร บุญมี ซึ่งได้เขียนวิเคราะห์ข้อสอบกฎหมายอาญาไว้ในฉบับที่ 2 สำหรับบทความชิ้นนี้ ก็ยังเป็นการวิเคราะห์ข้อสอบบรรจุบุคคลที่จะเป็นผู้พิพากษาเช่นกันกับบทความของ ผศ.ดร. วรรณกร บุญมี โดยผู้เขียนจะวิเคราะห์ข้อสอบและธงคำตอบของข้อที่ว่าด้วย “กฎหมายทรัพย์สิน” ซึ่งจัดสอบเมื่อวันที่ 2 สิงหาคม 2558¹

* นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) และนิติศาสตรมหาบัณฑิต (สาขากฎหมายมหาชน) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชากฎหมายแพ่งและภาคีกฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ผู้บรรยายวิชากฎหมายลักษณะทรัพย์สิน

¹ **คำถามข้อ 5** นายเสื่อเป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนดรวม 2 แปลง แต่เนื่องจากนายเสื่อไปประกอบธุรกิจอยู่ที่ต่างประเทศ ไม่มีเวลาจะดูแลที่ดินจึงได้ให้นายหมีซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมมาช่วยดูแลที่ดินแปลงแรกโดยบอกนายหมีด้วยวาจาว่า ให้ปลูกบ้านอยู่อาศัยบนที่ดินได้จนตลอดชีวิตของนายหมี ส่วนที่ดินแปลงที่สอง นายเสื่อได้ให้นายกวางซึ่งเป็นเพื่อนมาช่วยดูแล อนุญาตให้นายกวางทำกินที่ดินโดยการปลูกต้นปาล์มน้ำมันในที่ดินได้ นายหมีได้ปลูกบ้านอยู่อาศัยในที่ดินแปลงแรก ส่วนนายกวางได้ทำกินปลูกต้นปาล์มน้ำมันในที่ดินแปลงที่สอง อีก 3 ปีต่อมานายเสื่อมีความจำเป็นต้องใช้ที่ดินทั้งสองแปลงเพื่อทำธุรกิจ จึงบอกกล่าวไปยังนายหมีและนายกวาง ขอเลิกสัญญาที่ให้นายหมีปลูกบ้านอยู่อาศัยบนที่ดินแปลงแรก กับให้นายหมีและนายกวางรื้อถอนปาล์มน้ำมันออกจากที่ดินทั้งสองแปลง นายหมีต่อสู้ว่า ตนได้รับอนุญาตด้วยวาจาจากนายเสื่อให้ปลูกสร้างบ้านบนที่ดินเพื่อพักอาศัยได้ตลอดชีวิต นายเสื่อไม่มีสิทธิบอกเลิก ไม่มีอำนาจฟ้องขับไล่ ส่วนนายกวางยอมออกจากที่ดินแปลงที่สองแต่ต่อสู้ว่าได้ปลูกต้นปาล์มน้ำมันในที่ดินของนายเสื่อโดยสุจริต ทำให้ที่ดินมีราคาสูงขึ้น จึงขอเรียกค่าแห่งที่ดินที่เพิ่มขึ้นจากนายเสื่อเป็นเงิน 500,000 บาท

ให้วินิจฉัยว่า นายเสื่อจะบอกเลิกสัญญาให้นายหมีปลูกบ้านอยู่อาศัยในที่ดินที่ฟ้องขับไล่ให้นายหมีออกจากบ้าน และที่ดินแปลงแรกได้หรือไม่ และนายกวางมีสิทธิได้รับการชดเชยค่าแห่งที่ดินที่เพิ่มขึ้นจากนายเสื่อจากการปลูกต้นปาล์มน้ำมันในที่ดินแปลงที่สองหรือไม่

ฎีกาวิเคราะห์

ไพโรจน์ กัมพูสิริ*

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 10442/2558
(มตลูกหญิงไทย)

สรุปข้อเท็จจริง

โจทก์มีสัญชาติกรีซ เป็นผู้พิพากษาศาลชั้นต้นกรุงเอเธนส์ ในวันที่ 7 กรกฎาคม 2551 ได้เดินทางมาตกลงว่าจ้างจำเลยให้ตั้งครรภ์บุตรให้แก่โจทก์ด้วยวิธีการผสมเทียม สามวันต่อมาทั้งคู่ได้จดทะเบียนสมรสกันโดยต่างฝ่ายไม่ได้ยินยอมเป็นสามีภริยากันและไม่มีความต้องการที่จะอยู่กันร่วมกันฉันสามีภริยา ต่อมาโจทก์เดินทางกลับประเทศในวันที่ 15 กรกฎาคม 2551 ในระหว่างจำเลยตั้งครรภ์โจทก์โอนเงินค่าใช้จ่ายให้ทุกเดือน เมื่อวันที่ 23 มิถุนายน 2552 จำเลยคลอดผู้เยาว์โดยโจทก์เป็นผู้ตั้งชื่อให้ โจทก์กับจำเลยมีการติดต่อกันเพื่อให้จำเลยกับบุตรผู้เยาว์เดินทางไปประเทศกรีซ แต่ในที่สุดก็ไม่ได้เดินทางไป เนื่องจากโจทก์ปฏิเสธที่จะโอนเงินจำนวน 300,000 บาทให้เป็นค่าจ้างในการตั้งครรภ์ให้ ทั้งคู่ขาดการติดต่อเป็นเวลาเกือบ 2 ปี จนโจทก์มาฟ้องหย่าโดยอ้างเหตุจำเลยจงใจละทิ้งร้างและทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการเป็นสามีภริยากันอย่างร้ายแรง ทั้งขอให้ผู้เยาว์อยู่ในความปกครองของโจทก์ฝ่ายเดียว ส่วนจำเลยต่อสู้ขอให้ศาลยกฟ้องและขอให้ตนเองเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรแต่เพียงผู้เดียว ศาลมีคำพิพากษาให้การสมรสระหว่างโจทก์กับจำเลยเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา 1496 วรรคหนึ่ง เนื่องจากเป็นการสมรสที่ปราศจากความยินยอมที่จะอยู่กันฉันสามีภริยาอย่างแท้จริง ผิดเงื่อนไขที่มาตรา 1458 กำหนดไว้ ให้จำเลยเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ในส่วนของการกำหนดที่อยู่ของผู้เยาว์แต่เพียงผู้เดียว ตามมาตรา 1499/1 และมาตรา 1567

ข้อกฎหมายและวิเคราะห์คำพิพากษา

1) การสิ้นสุดของการสมรส

ฝ่ายสามีคือโจทก์ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้หย่าขาดจากจำเลยฝ่ายภริยา โดยเหตุที่ภริยาจงใจละทิ้งร้างเกินกว่า 1 ปี ไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูอีกฝ่าย และทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการ

* นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับสอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Doctorat de l'Université de Paris
คณบดีสำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

เป็นสามีกิริยาอย่างร้ายแรงตามมาตรา 1516 (4) และ (6) จำเลยต้องสู้ว่ามีได้กระทำการใด ๆ ตามที่ โจทก์อ้างและขอให้ศาลยกฟ้อง แต่ศาลมีคำพิพากษาให้การสมรสเป็นโมฆะโดยถือตามคำให้การของ จำเลยว่าการสมรสของตนเป็นโมฆะและขัดต่อธรรมเนียมประเพณีและกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้หลับ นอนกันแม้แต่ครั้งเดียว เท่ากับการร้องขอต่อศาลให้การสมรสเป็นโมฆะตามมาตรา 1496 วรรคสอง แล้ว และเนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลจึงมี อำนาจพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะได้ ไม่เป็นการพิพากษาเกินคำขอ

โจทก์ต้องการให้การสมรสระหว่างตนเองและจำเลยสิ้นสุดลงโดยการหย่า แม้ศาลจะไม่ได้มี คำพิพากษาให้หย่าและแม้ในลักษณะ 1 หมวด 6 ตามมาตรา 1501 การสมรสจะสิ้นสุดได้ 3 ทาง คือ ความตาย การหย่า และศาลพิพากษาให้เพิกถอน (ด้วยเหตุโมฆียะ) ก็ตาม แต่การสมรสที่ศาลมีคำ พิพากษาแสดงว่าเป็นโมฆะในหมวด 5 ทำให้สมรสสิ้นสุดเช่นกัน คือไม่มีความสัมพันธ์ทางทรัพย์สินตาม มาตรา 1498 อีกต่อไป คู่สมรสมีสิทธิเรียกค่าทดแทนและค่าเลี้ยงชีพ ตามมาตรา 1499 และต้องมีการ กำหนดหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูตลอดจนการใช้อำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์หลังการสมรสสิ้นสุดลง ตาม มาตรา 1499/1 เหมือนกรณีหย่าขาดจากกัน ซึ่งในจุดนี้คงสมประสงค์ของฝ่ายชายสามีที่ต้องการ ตัดความสัมพันธ์กับภริยาตนเอง อนึ่งในข้อต่อสู้เดิมของจำเลยขอให้ศาลยกฟ้อง คือ ยังต้องการที่จะ คงฐานะการเป็นสามีกิริยาต่อไป แต่เมื่อศาลได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทว่าการจดทะเบียนสมรสของ โจทก์กับจำเลยเป็นโมฆะหรือไม่ โดยให้จำเลยมีภาระการพิสูจน์ในประเด็นดังกล่าว ทั้งจำเลยก็ได้พิสูจน์ ให้ศาลเห็นว่า เป็นการสมรสโดยปราศจากความยินยอม ฝ่ายจำเลยคงจะคาดเดาได้ว่า หากชนะคดี ก็ต้องแยกทางกันไม่ว่าจะด้วยเหตุโมฆะของการสมรสหรือการหย่าขาดจากการสมรสหากฝ่ายสามีชนะคดี

2) การใช้อำนาจปกครองกำหนดที่อยู่ของบุตรผู้เยาว์

ทั้งโจทก์และจำเลยต่างต้องการใช้อำนาจปกครองเหนือบุตรผู้เยาว์แต่เพียงผู้เดียว โดยที่ผู้เยาว์ เป็นบุตรที่เกิดก่อนที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลแสดงว่าการสมรสเป็นโมฆะ ผู้เยาว์จึงเป็นบุตร ชอบด้วยกฎหมายของโจทก์ผู้เป็นสามีตามมาตรา 1536 วรรคสอง จึงมีอำนาจปกครองบุตรร่วมกับ จำเลยตามมาตรา 1566 วรรคหนึ่ง ฝ่ายโจทก์ให้เหตุผลในการขอใช้อำนาจปกครองบุตรฝ่ายเดียวว่าตน มีอาชีพเป็นผู้พิพากษา มีความสามารถและมีรายได้มากพอที่จะอุปการะเลี้ยงดูในโรงเรียนและ มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง มีญาติผู้ใหญ่หลายคนที่จะช่วยดูแลเลี้ยงดู ฝ่ายจำเลยให้เหตุผลว่าตนเอง ทำงานค้าขายเลี้ยงดูบุตรมาตลอด โจทก์ไม่เคยเหลียวแลส่งเงินมาช่วยเหลื่อเลย กลับตอรองให้นาบุตร ไปอยู่ที่ประเทศกรีซ และด้วยสัญชาติญาณของการเป็นมารดาย่อมจะเลี้ยงดูบุตรได้เป็นอย่างดีใน ประเทศไทย ในที่สุดศาลได้ตัดสินว่า จำเลยเป็นฝ่ายเลี้ยงดูบุตรผู้เยาว์เพียงลำพังมาตลอดตั้งแต่ผู้เยาว์ เกิด ไม่ปรากฏว่ามีเหตุการณ์ใด ๆ ที่จะส่งผลเสียหายต่อสวัสดิภาพและอนาคตของผู้เยาว์ ส่วนโจทก์ ก็ไม่เคยกลับมาประเทศไทยและไม่เคยดูแลผู้เยาว์อย่างใกล้ชิด จึงสมควรให้จำเลยเป็นผู้ใช้อำนาจ ปกครองผู้เยาว์ในส่วนของการกำหนดที่อยู่แต่เพียงผู้เดียวตามมาตรา 1499/1 และมาตรา 1567

อนึ่ง อำนาจปกครองของบิดามารดาตามมาตรา 1567 มีอยู่ 4 ประเภท¹ ศาลในฎีกานี้ได้กำหนดให้ฝ่ายที่จะเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองประเภแรกคือ การกำหนดที่อยู่ของผู้เยาว์ตามมาตรา 1567 (1) โดยให้จำเลยแต่เพียงผู้เดียวเป็นผู้ใช้ตามมาตรา 1566 (5)² เป็นการระงับการใช้อำนาจปกครองในข้อกำหนดที่อยู่ของโจทก์ชั่วคราว โจทก์ยังคงมีอำนาจปกครองใน 3 ประเภทที่เหลือ มีหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูบุตรเหมือนเดิมทั้งยังมีสิทธิติดต่อกับบุตรได้ตามสมควรแก่พฤติการณ์ตามมาตรา 1584 และมาตรา 1584/1 ถ้าต่อมาโจทก์จำเลยตกลงจะส่งบุตรผู้เยาว์ไปศึกษาต่อที่ประเทศกรีซ ก็ย่อมทำได้โดยความยินยอมของจำเลยฝ่ายมารดา ซึ่งใช้อำนาจปกครองของการกำหนดที่อยู่ของบุตร กรณีมิใช่เป็นการถอนอำนาจปกครองบางส่วนของโจทก์เนื่องจากจำเลยมิได้ฟ้องขอให้ถอนอำนาจปกครองของโจทก์ตามมาตรา 1582 วรรคแรก ทั้งไม่มีเหตุที่จะร้องขอให้ถอนเพราะโจทก์มิได้ถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ มิได้ใช้อำนาจปกครองเกี่ยวแก่ตัวผู้เยาว์โดยมิชอบหรือประพฤติชั่วร้ายแต่อย่างใด นอกจากนี้ ก็มีใช้กรณีศาลสั่งถอนอำนาจปกครองหลังการสมรสเป็นโมฆะตามมาตรา 1499/1 เพราะบทบัญญัติมาตรานี้เป็นเรื่องถอนอำนาจปกครองของคู่สมรสและสั่งให้บุคคลภายนอกเป็นผู้ปกครองแทนที่บิดาและมารดา

บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้องจากคำพิพากษาและคำสั่งศาลก่อนหน้านี้

1) ศาลเคยมีคำพิพากษาฎีกาที่ 1572/2552 ถอนอำนาจปกครองในส่วนกำหนดที่อยู่ของบุตรผู้เยาว์ของบิดาชาวปากีสถาน³ โดยฝ่ายชายผู้เป็นบิดาอยู่กินฉันสามีภริยากับหญิงไทยมีบุตรด้วยกันสองคน เมื่อบุตรมีอายุ 4 ปี และ 3 ปี ฝ่ายบิดาได้พาบุตรทั้งสองไปประเทศปากีสถานจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 10 ปีทำให้บุตรไม่สามารถพูดและเขียนภาษาไทยได้ ไม่เปิดโอกาสให้ฝ่ายมารดาซึ่งอยู่ในประเทศไทยกับบุตรอุปการะปฏิบัติภาระแก่กัน นอกจากนี้ฝ่ายบิดายังอยู่กินเป็นสามีภริยากับหญิงอื่นที่ต่างประเทศ ในระหว่างการพิจารณาคดี ฝ่ายชายได้จดทะเบียนรับผู้เยาว์เป็นบุตร ในที่สุด ศาลได้มีคำสั่งถอนอำนาจปกครองด้วยเหตุบิดาใช้อำนาจปกครองเกี่ยวกับตัวบุตรโดยมิชอบตามมาตรา 1582 เป็นการถอนอำนาจปกครองบางส่วน เมื่อบิดาไม่มีอำนาจกำหนดที่อยู่ให้บุตรอยู่ที่ปากีสถาน มารดาจึงมีสิทธิเรียกบุตรคืนจากบิดาซึ่งกลายเป็นบุคคลอื่นตามมาตรา 1567(4) กลับมาประเทศไทยได้

2) นาย Gordon LAKE ชาวอเมริกัน อยู่กินกันเป็นคู่ชีวิตกับนาย Manuel SANTOS ชาวสเปน ทั้งคู่ อายุ 42 ปี อาศัยอยู่ในประเทศสเปน นายกอร์ดอน (ซึ่งพยายามทำหน้าที่เป็นพ่อของลูก) ดำเนินการให้มีการตั้งครุฑแทนโดยการถ่ายโอนตัวอ่อนที่เกิดจากการปฏิสนธิระหว่างอสุจิของนายกอร์ดอน กับไข่ที่ได้รับการบริจาคหญิงอื่นเข้าสู่โพรงมดลูกของหญิงไทยผู้รับตั้งครุฑแทน ต่อมาจึงได้กำเนิดเด็กที่เกิดจากการตั้งครุฑแทน คือเด็กหญิง คาร์เมน (CARMEN) หลังจากนั้นนายกอร์ดอนรับเด็กหญิงคาร์เมนไปอุปการะเลี้ยงดูนับแต่แรกเกิดจนถึงปัจจุบัน ต่อมาเกิดปัญหาหญิงไทยผู้รับ

¹ ได้แก่ กำหนดที่อยู่ ทำโทษตามสมควร ให้ทำงานและเรียกบุตรคืน

² ศาลสั่งให้อำนาจปกครองอยู่กับบิดาหรือมารดา

³ รายละเอียดโปรดดู คำพิพากษาฎีกาที่ 1572/2552 (การถอนอำนาจปกครองเหนือตัวบุตรบางส่วน), ในฎีกาวิเคราะห์, วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปีที่ 36, ฉบับที่ 2, มิถุนายน 2550 หน้า 440-445

ตั้งครุฑแทนไม่ยอมให้ความยินยอมเพื่อให้เด็กหญิงคาร์เมนสามารถมีหนังสือเดินทางออกนอกประเทศ พร้อมกับนายกอร์ดอน ฝ่ายหลังจึงยื่นคำร้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวกลางให้มีคำสั่งให้เด็กหญิงคาร์เมนเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้องตามบทเฉพาะกาลในมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558 หญิงไทยผู้รับตั้งครุฑแทนยื่นคำร้องคัดค้าน ศาลได้มีคำสั่งคดีหมายเลขแดงที่ พ.716/2559⁴ ให้เด็กหญิงคาร์เมนเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้องและให้เป็นผู้ใช้อำนาจปกครองแต่เพียงผู้เดียว

จุดร่วมของคำพิพากษาศาลทั้ง 3 ฉบับนี้ คือ

1. คู่กรณีล้วนเป็นชายชาวต่างประเทศ
2. อีกฝ่ายเป็นหญิงไทย โดยสองคดีแรกมีหญิงไทยเป็นภริยา คดีสุดท้ายหญิงไทยเป็นแม่อุ้มบุญ
3. พิพาทกันด้วยเรื่องบุตรผู้เยาว์ ในประเด็นการใช้อำนาจปกครอง โดยสองคดีแรกเป็นอำนาจปกครองในการกำหนดที่อยู่ของบุตร
4. ศาลมีคำพิพากษาให้ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองในการกำหนดที่อยู่ของบุตรแต่เพียงฝ่ายเดียว

ข้อแตกต่างของคำพิพากษาข้างต้น

1. หญิงไทยในคดีแรกจดทะเบียนสมรสกับสามีชาวกรีซ แต่ในคดีที่สองหญิงไทยเพียงแต่อยู่กินฉันสามีภริยากับชายปากีสถาน ส่วนในคดีที่สามหญิงไทยเป็นแม่อุ้มบุญโดยใช้สperms ของชาวอเมริกัน
2. ข้อพิพาทในคดีแรกเป็นการฟ้องหย่าและความเป็นโมฆะของการสมรส คดีที่สองฟ้องขอให้ศาลถอนอำนาจปกครอง ส่วนคดีที่สามเป็นการฟ้องตามบทเฉพาะกาลในมาตรา 56 แห่ง พ.ร.บ. คุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558 ขอให้ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้เยาว์เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของผู้ร้อง
3. คดีแรกศาลมีคำพิพากษา**ระงับ**การใช้อำนาจปกครองในการกำหนดที่อยู่ของฝ่ายบิดาตามบทบัญญัติมาตรา 1566 วรรค 2 ประกอบมาตรา 1567 (1) คดีที่สองศาลมีคำพิพากษา **ถอน** การใช้อำนาจปกครองในการกำหนดที่อยู่ของฝ่ายบิดาตามบทบัญญัติมาตรา 1582 ประกอบมาตรา 1567 (1) ส่วนคดีสุดท้ายศาลมีคำพิพากษาให้ผู้เยาว์เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของนายกอร์ดอน

⁴ รายละเอียดโปรดดู คำสั่งศาลคดีอุ้มบุญ CARMEN ในปฎิณกษะกฎหมาย, วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปีที่ 45, ฉบับที่ 2, มิถุนายน 2559, หน้า 597-601

สรุปเป็นตารางเปรียบเทียบได้ดังนี้

	คำพิพากษาฎีกาที่ 10442/2558	คำพิพากษาฎีกาที่ 1572/2552	คำสั่งศาลชั้นต้นที่ พ.716/2559
โจทก์/ผู้ร้อง	ชายสัญชาติกรีซ	หญิงไทย	ชายอเมริกัน
จำเลย/ผู้คัดค้าน	หญิงไทย	ชายปากีสถาน	หญิงไทย
ข้อพิพาท	การสมรสเป็นโมฆะ หรือไม่	ถอนอำนาจปกครอง ของบิดาหรือไม่	ขอให้ศาลสั่งให้ผู้เยาว์เป็น บุตรชอบด้วยกฎหมาย
ข้อกฎหมาย	ป.พ.พ.มาตรา 1458 และมาตรา 1567 (1)	ป.พ.พ.มาตรา 1582 และมาตรา 1567 (1)	มาตรา 56 แห่ง พ.ร.บ. คุ้มครองเด็กที่เกิดโดย อาศัยเทคโนโลยีช่วยการ เจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558
คำพิพากษา/คำสั่ง	-การสมรสเป็นโมฆะ -ระงับอำนาจปกครอง ของบิดาในการกำหนด ที่อยู่ของบุตรชั่วคราว	ถอนอำนาจปกครอง ของบิดาในการ กำหนดที่อยู่ของบุตร	ให้ผู้เยาว์เป็นบุตรชอบ ด้วยกฎหมายของชาย

ข้อสังเกตปิดท้าย

ศูนย์กลางของข้อพิพาททั้งสามเรื่องล้วนเกี่ยวกับการใช้อำนาจปกครองเหนือบุตรผู้เยาว์ ซึ่งบิดาและมารดาแต่ละฝ่ายต่างต้องการบุตรมาอยู่อาศัยกับตนเอง ไม่ว่าเด็กนั้นจะมาจากการรับจ้าง อัมบุญให้สามีชาวกรีซหรืออัมบุญเด็กหญิง CARMEN ให้คู่เกย์ก็ตาม เมื่อหญิงอัมต้องมีทารกอยู่ในครรภ์ ตนเองถึงแปดเก้าเดือนย่อมรู้สึกผูกพันไม่มากนักน้อย แม้ว่าทารกนั้นจะได้มาจากไข่ของตนเองก็ตาม อย่างไรก็ตาม ประมื่อข้างเดียวยอมไม่ดัง ดังนั้น หากชายชาวกรีซหรือคู่เกย์ไม่ริเริ่มให้หญิงไทยช่วยอัมบุญ ปัญหาการแย่งตัวเด็กคงจะไม่เกิด ทั้ง ๆ ที่ฝ่ายหลังนี้อาจจะใช้วิธีการรับบุตรบุญธรรมแทนการให้หญิงอื่น อัมบุญเพื่อตนเองจะได้มีบุตรที่มาจากเชื้อสุจริตินเอง

การอัมบุญไม่ว่าจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ ต้องห้ามในกฎหมายครอบครัวฝรั่งเศส⁵ ด้วยเหตุผล ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การที่หญิงคนหนึ่งยอมรับตั้งครรภ์แทนเพื่อที่ในที่สุดจะยกเด็กในครรภ์

⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส มาตรา 16-7 กำหนดไว้ว่า “ข้อตกลงเพื่อการทำให้มีบุตรหรือให้มีการตั้งครรภ์แทน หญิงอื่น ย่อมตกเป็นโมฆะ” มีโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 227-12

ให้แก่บุคคลอื่นนั้น ย่อมขัดต่อศีลธรรม แยังกับธรรมชาติในใจของคนที่เป็นแม่ และขัดต่อความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง คู่กรณีร่วมกันตั้งโรงงานเพื่อสร้างมนุษย์โดยใช้ร่างกายหญิงเป็นหน่วยผลิตทารก เหมือนเอาตัวหญิงลงเป็นทาส บางกรณีก็ดูเหมือนเป็นการเช่ามดลูกหญิงเพื่อให้คลอดบุตรให้ตนเอง และเมื่อพิจารณาโดยเจาะจงไปยังโจทก์ (ในฎีกาที่นำมาวิเคราะห์) มีอาชีพเป็นถึงผู้พิพากษา เดินทางมาจ้างหญิงไทยด้วยการสมรส ให้ตั้งครรภ์มีลูกให้ตนเอง น่าคิดว่าสมควรหรือไม่ ส่วนคู่เกย์ในคดี CARMEN ก็ยังสามารถตั้งคำถามได้อีกว่า ต้องลงทุนลงแรงถึงขนาดข้ามน้ำข้ามทะเลมาให้หญิงไทยอุ้มบุญให้ถึงขนาดนี้หรือ ฎีกาวิเคราะห์ชั้นนี้ผู้เขียนจึงได้ตั้งชื่อให้ว่า “มดลูกหญิงไทย” เพื่อเป็นข้อคิดให้ผู้อ่านขยายความออกไป ไม่ว่าจะเป็นในมุมทางวิชาการ สังคม ศีลธรรม และศาสนาของประเทศไทยเรา

สมาคมนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ “สัมพันธภาพของความเป็นเพื่อน ยิ่งยืนแม้เรียนจบไป...”

สมัครเป็นสมาชิกและสอบถามข้อมูลกิจกรรมสัมพันธได้ที่

อาคารสมาคมนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐๒-๖๒๓-๖๔๐๔ , ๐๒-๒๒๕-๔๑๔๒

Website: <http://www.tulawassociation.com>

E-mail: tulawassociation@hotmail.com

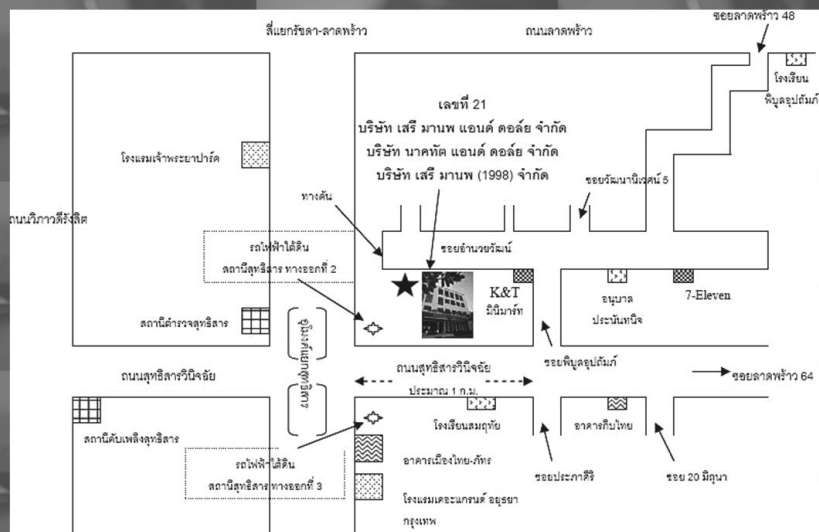
Seri Manop & Doyle Ltd.
ทนายความ กฎหมาย ภาษี ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า

Seri Manop & Doyle

Email:info@serimanop.com

โทรสาร: 0-2693-4189

บริษัท สำนักกฎหมาย ดำเนิน สมเกียรติ และบุญมา จำกัด

719 ถนนสีพระยา แขวงบางรัก เขตบางรัก

กรุงเทพฯ 10500

ตู้ ป.ณ. 203 กรุงเทพฯ 10500

โทรศัพท์ 02 639 1955

โทรสาร 02 639 1956 ถึง 57 (เครื่องหมายการค้า)

02 639 1958 (สิทธิบัตร)

E-mail: mail@dsb.co.th

Website: [www. mail@dsb.co.th](http://www.mail@dsb.co.th)

“BEYOND”

WEERAWONG C&P

WEERAWONG, CHINNAVAT & PEANGPANOR LTD.

THAILAND'S LEADING LAW FIRM

- BANKING & FINANCE
- CAPITAL MARKETS / SECURITIES
- CORPORATE
- DISPUTE RESOLUTION / LITIGATION
- MERGERS & ACQUISITIONS
- PROJECT FINANCE
- REAL ESTATE
- RESTRUCTURING AND INSOLVENCY

Weerawong, Chinnavat & Peangpanor Ltd.

540 Mercury Tower, 22nd Floor, Ploenchit Road, Lumpini,
Pathumwan, Bangkok 10330, Thailand

Tel: +662 264 8000 Fax: +662 657 2222 www.weerawongcp.com

Weerawong Chittmittrapap, Chairman
weerawong.c@weerawongcp.com

Chinnavat Chinsangaram, Executive Partner
chinnavat.c@weerawongcp.com

Peangpanor Boonklum, Executive Partner
peangpanor.b@weerawongcp.com

สำนักงานกฎหมาย

บริษัท ฮันตัน แอนด์ วิลเลียมส์ (ไทยแลนด์) จำกัด

Established in 1997, Hunton & Williams Bangkok office comprises of approximately 30 - 40 attorneys. Clients here will find both local and international attorneys prepared to offer transactional advice to domestic and international companies for both inbound and outbound investments for Malaysia, Indonesia, Vietnam, Cambodia, Thailand, Laos and the Philippines, and to and from North and South Asia, Europe, Africa and the United States. Our attorneys have significant experience representing clients in all types of mergers, acquisitions, divestitures and other foreign direct investment, commercial and institutional lending and regulatory work, project development and privatization, project and structured finance and securitizations, rehabilitation and restructuring, investment and trade agreements, capital markets and other commercial transactions.

Edward B. Koehler

Partner – Energy, Finance and Development and M&A

Tel: +66 2 645 8888

Email: Ekoehler@hunton.com

Stephen Bennett

Partner – Corporate, Finance and Development

Tel: +66 2 645 8811

Email: Bennetts@hunton.com

James P. Bradley

Partner – Energy, Finance and Development and M&A

Tel: +66 2 645 8833

Email: Jbradley@hunton.com

Manida Zimmerman

Partner – Banking & Finance, Capital Markets and M&A

Tel: +66 2 645 8823

Email: Manida@hunton.com

Chinawat Assavapokee

Partner – Tax and M&A

Tel: +66 2 645 8884

Email: Chinawat@hunton.com

19

Offices worldwide

The firm received top-tier rankings in **Chambers Global 2013** for Corporate, Energy and M&A.

Named an Energy Practice Group of the Year for 2012 by **Law360**

Hunton & Williams has been awarded "2012 Projects Law Firm of the Year in Thailand" by Global Law Experts.

Named 2012 Thailand Law Firm of the Year by **Finance Monthly**, as well as multiple 2012 Deal Maker of the Year Awards.

Atlanta • Austin • Bangkok • Beijing • Brussels • Charlotte • Dallas • Houston • London • Los Angeles
McLean • Miami • New York • Norfolk • Raleigh • Richmond • San Francisco • Tokyo • Washington

SIAM PREMIER

INTERNATIONAL LAW OFFICE LIMITED

**THAILAND, MYANMAR, LAOS
SOUTHEAST ASIA**

**JOIN US TODAY,
WE'RE HIRING**

Banking & Finance | Capital Markets
Corporate/Mergers & Acquisitions | Immigration
Employment & Labour | Foreign Direct Investment
Insurance | Insolvency & Restructuring
Intellectual Property | Litigation & Dispute Resolution
Projects & Energy | Intellectual Trade & Telecommunications
Real Property & Construction | Private Clients | Taxation

Siam Premier International Law Office Limited
The Offices at Central World, 26th Floor
999/9 Rama 1 Road, Pathumwan
Bangkok 10330, Thailand
www.siampremier.com
t: +66 2 646 1888 f: +66 2 646 1919
e: info@siampremier.com

CHANDLER & THONG-EK

ด้วยความปรารถนาดีจาก
บริษัท ที่ปรึกษากฎหมายแซนด์เลอร์และทองเอก จำกัด

CHANDLER and THONG-EK LAW OFFICES LIMITED

20 ถนนสาทรเหนือ อาคารบุปผชาติ ชั้น 7-9
แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500

โทรศัพท์ 02 266-6485 - 6510 โทรสาร 02 266-6483 - 4
E-mail: chandler@ctlo.com [http:// www.ctlo.com](http://www.ctlo.com)

รางวัล IFLR NATIONAL LAW FIRM OF THE YEAR 2000-2016

ดำเนินงานโดย

นายอัลเบิร์ต ทอมลินสัน ซันด์เลอร์

นายนิเวศ พันธุ์เจริญวรกุล

นางรัตนา พูนสมบัติเลิศ

นายสุมิตร มาศรีธรรมรงค์

นายเจษฎา สวัสดิพิพงษ์

นางมาเรีย มาแคนนาส

นางเพียงเนตร สวัสดิพิพงษ์

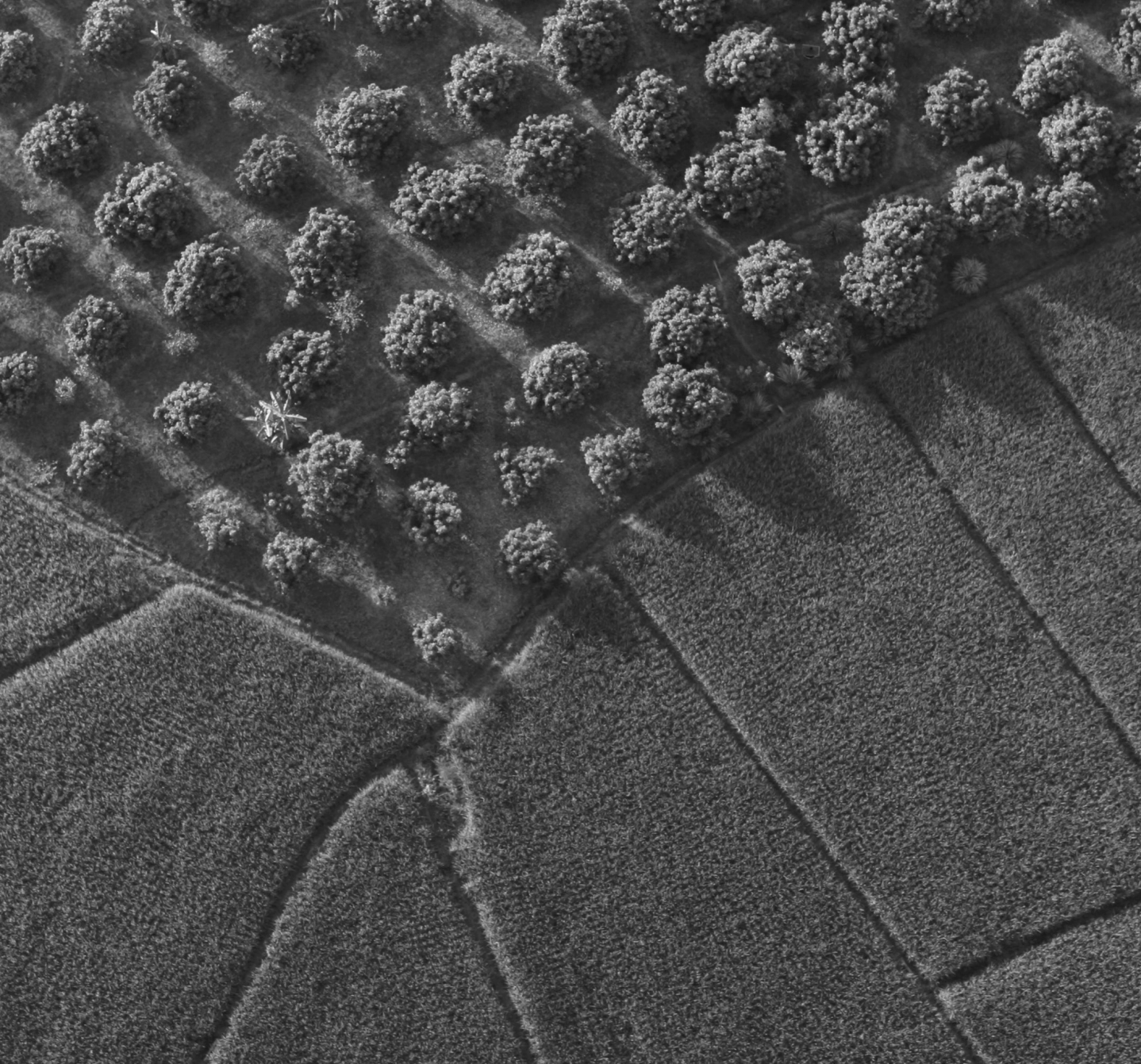
นายศุภสิทธิ์ บุญสนอง

นางปราณี กลิ่นรัตน

นางสาวปรีดา สังข์วรรณะ

นางสุพัตรา สถาพรนานนท์

นางกาญจนา สุทธิประภา

20 years of global expertise, on the ground

Clifford Chance arrived in Thailand in 1996. We have grown to more than 50 people, with a large team of Thai and internationally-qualified lawyers. Our work with clients includes ground-breaking domestic deals and complex regional, and international transactions.

We pride ourselves on a track record built on efficient, multi-office team work. Our team understands local market practicalities, within the context of regional and global influences.

To learn more, please visit our website.

C L I F F O R D
C H A N C E

www.cliffordchance.com

